

Chci dětem pomoci najít vztah ke vzdělání

Tematická výuka je možný krok k větší propojenosti předmětů a světa kolem nás a pomáhá dětem snadněji najít smysl učení, říká učitelka Alena Tkadlečková, která učí děti stylem tematické výuky.

■ Veronika Dawidowicz

Co si máme představit pod pojmem tematická výuka?

Jde o přirozený a efektivní způsob učení v souvislostech, navíc místně ukotvený. Proč se třeba o dopravě neučí přímo v trolejbusu, při nákupu jízdenky na nádraží nebo při rozhovoru s řidičem autobusu? Samozřejmě přitom čteme, počítáme, přemýšlíme, komunikujeme a poznáváme Jihlavu.

Jak jste přišla na myšlenku začít s tematickou výukou?

Mám velkou potřebu po smysluplnosti, aktivitaci a aktuálnosti. Učit v tematických celcích a propojit výukové předměty s reálným světem, to mě přitahovalo už při studiu. Hned v prvním roce praxe jsem chodila se svou třídou na výpravy. Když jsem pak v Jihlavě začala spolupracovat s paní učitelkou Janou Krásenskou a připravovala program na jeden den v týdnu, podle probíraného učiva jsme vždy v pátek vycházeli ze školy a učili se venku.

O čem a kde se například učíte?

O modrých žábách na Šacberku, když probíráme obojživelníky, nebo o zdravotnických oborech v jihlavské nemocnici, když je naším tématem lidské tělo. Vyrážíme na nákup do reálného obchodu, kde procvičujeme matematickou gramotnost.

Při ekologickém tématu se vypravíme na skládku v Henčově, při vlastivědném za stopami Jihlavanů na hřbitov... Všechno jsem si nejdříve připravila a vyzkoušela v praxi. Pak jsem dostala možnost sepsat koncepci výuky pro celý 1. stupeň ZŠ do metodiky vytvořené speciálně pro jihlavské prostředí.

Myslíte si, že děti to nejen baví, ale že i víc pochopí probíranou látku?

Chci dětem pomoci najít vztah ke vzdělávání (k jazyku, přírodě, dějinám, umění i pohybu). Zaujmout je a otevřít oči pro svět kolem, učít je pozorovat, naslouchat, přemýšlet, tvořit otázky a řešit problémy. Když učivo propojíme s reálným světem, tak děti vidí, že to, co se učí, také využijí. Mají pak mnohem větší zájem přijít věcem na kloub.

Když ve skutečném obchodě zkoumají ceny potravin, přirozeně počítají a zajímají se, za kolik je kilo brambor, litr mléka, jak se zaokrouhluje cena, co se dá vyčíst z účtenky. U válečných hrobů na hřbitově se zase spontánně ptají, kdo s kým a proč bojoval.

Je ze strany škol o tento styl výuky zájem?

Zájem je tak velký, že většinou mohu nabídnout celodenní program jen jedenkrát za rok jedné třídě, pouze v pilotních třídách jsem častěji. Průměrně tak měsíčně uskutečním

ALENU TKADLEČKOVOU lákalo učit v tematických celcích a propojit výukové předměty s reálným světem už při studiu. Foto: Veronika Dawidowicz

program pro 10 učitelů a zhruba 200 dětí.

Mám radost, že poptávka se šíří přirozeně: někdo zažije tematický den a doporučí jej dalším učitelům. Někteří vyzkoušený program pak už realizují samostatně, poskytnu jim i zpracovanější přípravu k samostatné realizaci. Další učitelé si zase z programu do své výukové praxe odnesou nové prvky či nápady nebo objeví nová místa a možnosti Jihlavy.

Je školský systém v Jihlavě tematickému vzdělávání nakloněn?

Když mluvím o své práci s lidmi z různých koutů republiky, kteří se zabývají koncepcí vzdělávání ve školství, bývají ohromeni z unikátního způsobu podpory učitelů, který v Jihlavě máme.

Že učitel si může bez jakékoli administrativní a finanční zátěže pozvat někoho, kdo celý den učí jeho třídu, on sám může být v roli pozorovatele a v závěru reflektovat své dojmy, sdílet své starosti, radosti i své zkušenosti.

Nevím o žádném podobném vzdělávání ušitém takhle na míru.

Máte zpětnou vazbu i ze strany rodičů?

Velký ohlas jsem měla ve třídě, kde jsem učila denně. Ale i teď v pilotní třídě reagují rodiče pozitivně. Chci, aby byli rodiče dobře informováni, jakým způsobem se jejich děti učí.

Pomáhají v tom sdílená videa a fotky z programu nebo tvořivé pracovní listy, které si děti odnáší. Často se stává, že své nadšení z výuky děti přená-

šejí domů a učí své rodiče třeba vyrábět mošt nebo je vodí na nová místa a vysvětlují jim, že za radnicí je hladomorna, a ne studna.

Chodí se rodiče dívat na vaše hodiny?

Spolupráci s rodiči jsem otevřená, kdokoli může přijít a na výuku se podívat. Někdy s učiteli hledáme pro rodiče argumenty, třeba jak vysvětlit, že jihlavský hřbitov je úžasné místo pro výuku...

Snažím se také rodiče do výuky vtáhnout, mají-li možnost a zájem. Je třeba velkým zážitkem, když po teorii a nácvičku péče o miminka přijde živá maminka s živým miminkem a děti jí kladou zasvěcené otázky, nebo když nás rodič pozve do svého zaměstnání a setkáme se s farmářem, řidičem či astronomem.

Myslíte si, že by tento způsob výuky do budoucna mohl nahradit klasické vyučování „od tabule“?

Jsem pro pestrost a různorodost výuky. Tematická výuka je uskutečnitelná i v tradiční základní škole. Je to možný krok k větší propojenosti předmětů a světa kolem nás, pomáhá dětem snadněji najít smysl učení.

Je to jedna, ale ne jediná cesta. Má výhodu, že je široká, vejde se do ní spousta nejrůznějších metod, ale je náročná na tvořivost a přípravu učitele, promyšlení činností, které dětem napoví, na co se soustředit, co si uvědomit, co dál zkoumat.

Myslím, že je důležité společně se bavit o cílech, vizích, navzájem sdí-

let zkušenosti a inspirovat se. Žádná metoda není spásonosná, vždy jde o vztah učitele k dětem a ke vzdělání.

Bylo by to podle vás přínosné, nebo si myslíte, že je potřeba od obojího něco?

Jsem přesvědčena, že při výuce mají být aktivní hlavně děti, učitelovo „vysvětlování od tabule“ má být co nejstručnější. Je tolik různých metod a možností! Pro mě je vždycky nejnáročnější příprava a promyšlení výuky, pak už se jen raduju z toho, na co přicházejí děti samy, co vymyslí, najdou, prezentují, jak komunikují a spolupracují.

Vás osobně tato výuka baví, nebo jste také někdy zastávala pouze učebnicovou formu?

Měla jsem štěstí na dobu studia, kdy začínal boom nových alternativních škol v Praze a okolí, my jsme je jako studenti v rámci praxe navštěvovali, hodnotili a nechali se jimi inspirovat. Tematická výuka mi byla hned přirozeně nejbližší, ale i ona se vyvíjí a její čeští zakladatelé jsou dnes jinde. Jsem proto otevřená novým výzvám i kritice.

Co je podle vás největším problémem na základních školách?

Uff, to je kláda... Tak jen za sebe: mně ve školách chybí bezpečné a tvořivé prostředí - a to pro všechny: děti, učitele, rodiče i vedení, bez výkonostní atmosféry, bez stresu z kritiky nebo ze známek.

(Pokračování na str. 10)